

SAMMEN OM BYUDVIKLINGEN
Aarhus Kommunes tilgang til borgerinddragelse i byudviklingen

2025

AARHUS
KOMMUNE

INDHOLD

FORORD 4

INTRODUKTION 6

SAMMEN OM BYUDVIKLINGEN 8

Hvad vil vi opnå? 9

Hvad forstår vi ved borgerinddragelse? 9

Vores metoder 10

Digitale løsninger 10

7 PRINCIPPER FOR BORGERINDDRAGELSE I BYUDVIKLING 12

ROLLER I BORGERINDDRAGELSEN 14

SAMARBEJDSKODEKS 17

SÅDAN VIL VI LÆRE OG LYKKES 18

ANBEFALINGER FRA MEDBORGERSKABSFORUM 20

TALE FRA BØRNE- OG UNGEBYRÅDET 22

FORORD

Foto: Indvielse af busboble i Tranbjerg malet af den lokale kunster Merete Aude Graversen, Art Stories.

INTRODUKTION

En bedre byudvikling og et stærkere demokrati

Den demokratiske samtale er vigtig for samfundets udvikling, men den møder store udfordringer i dag. Flere grupper deltager mindre i demokratiet, især unge, arbejdsløse og minoriteter. Samtidig træffes mange politiske beslutninger hurtigt og uden nok åbenhed. Debatten på sociale medier bliver også mere skarp og polariseret. Alt dette svækker demokratiet.

En undersøgelse i Aarhus Kommune[1] viser, at byudvikling er et særligt problem. Mange borgere føler sig ikke hørt, når byen forandres. De bliver inddraget for sent og for overfladisk i beslutningerne. Det kan vi se i kritiske debatindlæg, på sociale medier og i henvendelser til politikere og embedsfolk. Samtidig påpeger borgerne, at det er svært at få et klart overblik over byudviklingsprojekter. Det gør det vanskeligt at bidrage konstruktivt. Derfor er der brug for en bedre dialog mellem borgere, politikere og medarbejdere.

For at styrke demokratiet har Aarhus Byråd startet initiativet Den demokratiske samtale. Her er borgerinddragelse et særlig vigtigt fokus. I 2023 besluttede byrådet, at Teknik og Miljø skulle lave en ny model for borgerinddragelse i byudvikling. Modellen bygger på Aarhuskompasset og skal sikre, at aarhusianerne bliver inddraget tidligere i den fysiske udvikling af Aarhus Kommune. Byrådet har afsat tre millioner kroner årligt til formålet. Dette fokus har ført til nye metoder, bedre kommunikation og digitale værktøjer. Det gør det muligt at tilpasse borgerinddragelsen til forskellige projekter og målgrupper, så flere får en stemme i udviklingen af Aarhus.

Vi bygger på viden og erfaringer

Sammen om byudviklingen bygger på en bred viden, der kombinerer erfaringer fra praksis, input fra borgere og national, såvel som international ekspertviden. Arbejdet er baseret på Aarhuskompassets princip om at lytte til borgerne, finde løsninger sammen og lære af erfaringer.

Foto: Informationsaften med markvandring i forbindelse med projektåbning af 300HA Ny Natur.

Modellen er udviklet gennem afprøvning af nye metoder til borgerinddragelse på tværs af mere end 45 projekter og 200 aktiviteter.

En vigtig del af udviklingen har været at sikre, at borgernes perspektiver og ønsker bliver inddraget. Derfor blev der nedsat et Medborgerskabsforum med 25 tilfældigt udvalgte borgere og 20 repræsentanter fra foreninger og organisationer. Gennem flere møder har de diskuteret udfordringer og muligheder ved borgerinddragelse og givet anbefalinger til **Sammen om byudviklingen**. Sideløbende har Børne- og Ungebyrådet givet deres bud på, hvad der er vigtigt for fremtidens borgerinddragelse set med børn og unges øjne.

En dynamisk model

Sammen om byudviklingen bygger på en overbevisning om, at tidlig og transparent borgerinddragelse skaber en mere inkluderende byudvikling og styrker tilliden til politiske beslutninger. For at sikre relevans og effekt, bliver modellen løbende justeret og forbedret gennem praktisk erfaring og evaluering. Samtidig arbejdes med nye samarbejdsformer, metoder og kompetenceudvikling.

Modellen er ikke et færdigt produkt, men en proces, hvor vi hele tiden lærer og udvikler nye metoder. Målet er at styrke lokaldemokratiet ved at gøre beslutninger mere gennemsigtige og give borgerne en større stemme. Når borgernes viden og erfaringer inddrages aktivt, kan vi finde bedre løsninger og skabe et stærkere fællesskab. Det øger både kvaliteten af beslutninger og tilliden mellem borgere og kommune.

1 Undersøgelse af den demokratiske samtale, september 2024. Gennemført af Silverlining Research for Aarhus Kommune

SAMMEN OM BYUDVIKLINGEN

Sammen om byudviklingen sætter retning for, hvordan Aarhus Kommune arbejder med borgerinddragelse i den fysiske udvikling af kommunens omgivelser.

DELTAG.AARHUS.DK

Begivenheder, høringer og borgerforslag, der giver et overblik over aktive og tidligere tilmeldingsmuligheder.

Projekter, der samler information, historik og kommende begivenheder og høringer for hvert enkelt byudviklingsprojekt.

Nyhedsbrev, som borgere kan tilmelde sig for at modtage nyheder hver gang, der sker noget inden for borgers nærområde.

Om inddragelse i byudvikling, der giver information om deltagelses-muligheder, inddragelsesmetoder, Kommunens strategier for byudvikling samt baggrunden for Sammen om byudviklingen.

SAMMEN OM BYUDVIKLINGEN

Aarhus Kommunes tilgang til borgerinddragelse i byudvikling

7 principper for borgerinddragelse, der udgør de overordnede retnings-linjer for, hvordan ledere og medarbejdere i Aarhus Kommune arbejder med borgerinddragelse i forbindelse med byudvikling.

Rollebeskrivelser, som beskriver de forskellige aktørers ansvar og bidrag i inddragelsesprocesserne.

Samarbejdskodeks, der fastlægger rammerne for, hvordan Kommunen, udviklere og borgerne samarbejder på en konstruktiv måde.

Sådan vil vi lære og lykkes, der sikrer, at tilgangen til borgerinddragelse løbende evalueres, forbedres og tilpasses ud fra erfaringer og feedback.

Hvad vil vi opnå?

Vi ønsker at skabe et attraktivt Aarhus – ikke kun for os, men også for de næste generationer. **Sammen om byudviklingen** skal styrke borgernes deltagelse i udviklingen af Aarhus Kommune. Aarhusianerne er forskellige, og derfor skal vi tilbyde forskellige måder at engagere sig på.

En styrket praksis for borgerinddragelse i byudviklingen skal muliggøre, at borgernes perspektiver får en større betydning. Vi vil fremme en kultur, hvor aktiv deltagelse og tværgående samarbejde mellem fagpersoner og borgere går hånd i hånd. Sammen skaber vi bæredygtige og levende bymiljøer, der øger livskvaliteten og styrker sammenhængskraften i alle dele af Aarhus Kommune.

Vi vil arbejde målrettet for at opnå:

- **Lettere adgang til deltagelse:** Flere borgere og interessenter involveres i byudviklingsprojekter.
- **Bred repræsentation:** Deltagerne afspejler en bred demografisk, kulturel og værdimæssig mangfoldighed.
- **Forbedret oplevelse:** Deltagerne føler sig i højere grad lyttet til, respekteret og oplever, at deres input anvendes til at kvalificere projekter og politiske beslutninger.
- **Mere reel indflydelse:** Borgerne skal deltage dér, hvor de faktisk kan påvirke beslutninger.
- **Nye værktøjer og teknologier:** Vi implementerer løsninger i borgerinddragelsen, der styrker engagement og repræsentation.
- **Styrket samarbejde:** Øget dialog og formelle partnerskaber med erhvervsliv, uddannelsesinstitutioner, organisationer og foreninger.
- **Løbende læring og forbedring:** Styrket praksis i evaluering, så vi konstant udvikler bedre inddragelsesprocesser.

Hvad forstår vi ved borgerinddragelse?

Når vi taler om borgerinddragelse i Teknik og Miljø, er det vigtigt at præcisere, at det ikke nødvendigvis indebærer direkte medbestemmelse.

Borgerinddragelse i byudvikling kan have forskellige formål: at indhente lokal viden for at forstå områdets behov bedre, udvikle løsninger sammen med borgere, afdække holdninger, reducere usikkerheder ved tidligt at tale om eventuelle bekymringer og styrke tillid og ejerskab blandt borgerne.

I byudviklingsprocessen er borgeren ekspert i det levede liv i området – en uvurderlig kilde til indsigt i lokalområdets daglige liv og rytme. Samtidig er borgerinddragelsen vigtig for at sikre politisk legitimitet i beslutningstagningen, da borgernes input kan bidrage til at underbygge politiske beslutninger med reelt lokalkendskab og en bredere forståelse af områdets behov og ønsker.

Vores metoder

Vi planlægger borgerinddragelsen med afsæt i projektets formål, rammer og lokale kontekst. Der findes ikke én standardløsning, der passer til alle projekter - derfor trækker vi på en bred metodisk værktøjskasse:

- **Antropologiske metoder:** Vi bruger deltagerobservation og interviews til at få indblik i borgernes oplevelser, behov og adfærd.
- **Procesfacilitering:** Vi skaber rammer for dialog gennem workshops og møder, hvor borgerne kan dele perspektiver og idéer.
- **Konflikthåndtering:** Vi håndterer uenigheder ved at bruge mægling og arbejder for, at vi sammen kan finde løsninger.
- **Designmetoder:** Vi anvender metoder fra designverdenen, såsom cultural probes, kortlægning, idéudvikling og visualisering for at få indsigt i behov og engagere borgere i udvikling af idéer..
- **Kommunikation og formidling:** Vi forsøger at forklare komplekse emner enkelt, klart og billedligt, så alle kan være med.
- **Digitale værktøjer:** Vi bruger digitale værktøjer, som online dialogplatforme og spørgeskemaer for at nå flere mennesker og give fleksible måder at deltage på.

Digitale løsninger

Vi vil styrke brugen af digitale værktøjer til borgerinddragelse i byudviklingen for at gøre deltagelse mere tilgængelig og inkluderende. Digitale løsninger gør det muligt for flere at engagere sig i dialogen og bidrage over tid.

Fremover vil vi løbende screene nye teknologier for at sikre en opdateret og brugervenlig digital værktøjskasse. Samtidig udvikler vi målrettede løsninger, der tager højde for forskellige behov og sikrer anonymitet, ligesom vi arbejder med digitale design, der understøtter en konstruktiv dialog og en god tone. Det vil vi arbejde videre med i de kommende år i takt med den digitale udvikling og nye kommunikationsformer.

Deltag.aarhus.dk er borgernes indgang til deltagelse i byudvikling. Det vil vi bygge videre på. En ny projektsektion skal samle information om byudviklingsprojekter, høringer og deltagerbaserede aktiviteter, så borgerne får bedre overblik og kan følge beslutningsprocesserne. Et nyt menupunkt om inddragelse i byudvikling skal øge gennemsigtigheden om processer og bidrage til et inkluderende digitalt miljø, hvor aarhusianerne kan engagere sig i udviklingen af deres by og lokalområder.

Børn og borgere i Spørring kan kigge gennem glasset og tegne det, de synes mangler der.

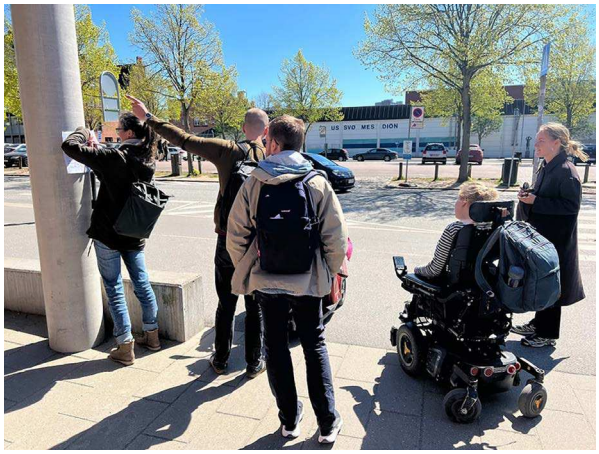

Vandring med fokus på at undersøge luftkvaliteten sammen med kørestolsbrugere.

Rækkehuse i Nye. Udearealer er fælleseje hvilket fordrer hverdagsfællesskaber og deling af bylivsskabende funktioner.

Åbent hus-arrangement om en ny bydel i Nye.

Byvandring med brugerrepræsentanter om tilgængelighed i forbindelse med kollektiv trafik.

Inddragelse af børn i forbindelse med klimatil-pasningsprojekt i Åbyhøj.

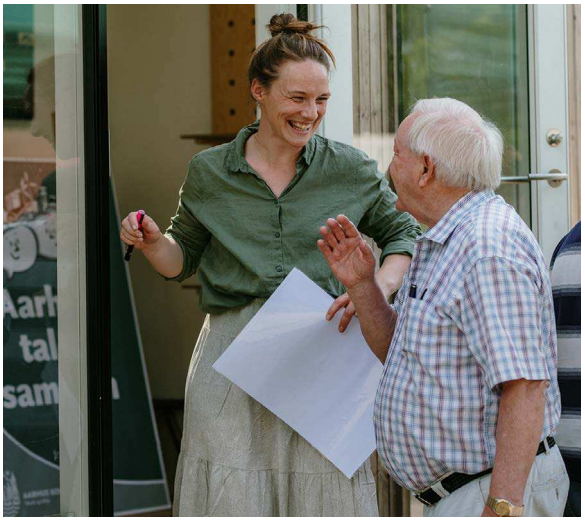

Mobilt kontor og dialog om borgerinddragelse i Tranbjerg.

Åben træffetid i forbindelse med projektet 300HA Ny Natur.

7 PRINCIPPER FOR BORGERINDDRAGELSE I BYUDVIKLING

Syv principper vil fremover være overordnede retningslinjer for, hvordan vi i Teknik og Miljø arbejder med borgerinddragelse i byudvikling.

Principperne er udviklet i en proces med flere tilpasninger og bygger på temaer fra lokale politikker, viden fra danske og internationale eksperter, borgernes ønsker og anbefalinger samt erfaringer fra borgerinddragelse i praksis, interviews og workshops.

1

Klart og reelt formål

Vi formulerer klare mål for deltagelsesprocessen inden opstart og beskriver deltagernes rolle og opgave. Vi tydeliggør ejerskabet i organisationen og de strategiske, politiske og faglige rammer for projektet. Vi finder frem til vigtige muligheder og begrænsninger. Vi vægter at inddrage borgere og lokale aktører i de sammenhænge, hvor der er mulighed for reel og meningsfuld deltagelse i udviklings- og beslutningsprocesserne.

2

Troværdig og ansvarlig praksis

Vi udøver en professionel praksis med integritet og respekt for alle perspektiver. Det gør vi ved at planlægge og udføre deltagelsesprocesser på baggrund af en indledende vurdering og ud fra et klart defineret formål. Vi samler op efter hver aktivitet, så deltagernes inputs og holdninger fremstår tydeligt. Vi anerkender åbent eventuelle interessekonflikter og sikrer troværdig formidling af deltagernes bidrag til politikere, projektleder, udviklere og offentligheden.

3

Åbne og gennemsigtige deltagelsesprocesser

Vi skaber gennemsigtighed i deltagelsesprocesserne fra start til slut, og deler relevante informationer om projektets rammer og tidsplan undervejs. Vi gør deltagelsesmuligheder tilgængelige for offentligheden og deler opsamlingen efterfølgende med eventuelle dilemmaer eller modstridende interesser. Vi stræber efter at tydeliggøre, hvordan deltagernes input påvirker projekter og beslutninger.

4

Mangfoldig og repræsentativ deltagelse

Vi arbejder for, at deltagerne afspejler mangfoldigheden i det område, som byudviklingen påvirker. Vi finder vigtige perspektiver ved at kortlægge interessenter og aktører i området, og vi stræber efter at inddrage underrepræsenterede grupper. Vores tilgang er både at lytte til den brede befolkning og inddrage specifikke målgrupper, så dialogen bliver nuanceret og repræsenterer forskellige synspunkter.

5

Tilgængelige og inkluderende rammer

Vi gør det nemmere for alle at deltage ved at tilpasse rammerne og måden, vi kommunikerer på, så det passer til forskellige behov. Vi arbejder for at fjerne hindringer – uanset om de er fysiske, mentale, sociale, økonomiske eller kulturelle, og bestræber os på at skabe trygge og tilgængelige rammer for alle involverede parter.

6

En menneskelig og dialogorienteret tilgang

Vi er lydhøre og nærværende, og vores tilgang bunder i værdier som respekt og ligeværd. Vi prioriterer relationer og kendskab til lokalområderne højt og er tilgængelige for dem, vi involverer og samarbejder med. Vi forventer, at alle tager ansvar for at opretholde en konstruktiv dialog og tror på, at en demokratisk samværsform skaber løsninger, der afspejler og tjener fællesskabets interesser.

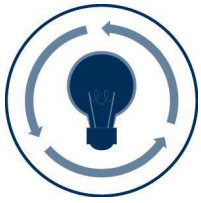

7

Kontinuerlig læring og evaluering

Vi prioriterer systematisk evaluering i forbindelse med alle deltagelsesprocesser. Dette betyder, at vi lægger en plan for evaluering inden opstart, og tilpasser planen efter løbende læring og projektets karakter. Vi arbejder med evaluering på flere måder fx indsamling af deltageroplevelser ved aktiviteter, feedback på proces og samarbejde samt løbende og afsluttende dokumentering af læring.

ROLLER I BORGERINDDRAGELSEN

Alle har en rolle og et ansvar at udfylde, når borgere, interessenter, udviklere, politikere og kommunalt ansatte går sammen om at forme Aarhus Kommunes fysiske omgivelser.

Vi har formuleret rollebeskriver, der skal hjælpe til at skabe klarhed og forståelse blandt alle parter i byudviklingsprojekter. Beskrivelserne er ikke definitive eller udtømmende, men tilbyder en grundlæggende forståelse, der kan anvendes til forventningsafstemning i forbindelse med borgerinddragelsen.

Borgere

Engagement og deltagelse fra naboer, lokale og andre privatpersoner er centrale for en vellykket byudvikling, fordi de bringer vigtig lokal viden og hverdagserfaringer. På den måde kan de være med til at sikre, at byudviklingen afspejler lokalsamfundets behov og potentialer.

Borgernes rolle kan for eksempel være at:

- Engagere sig i dialog og aktiviteter.
- Dele erfaringer og viden, der kan kvalificere byudviklingsprojekter.
- Dele synspunkter og bekymringer, der kan oplyse beslutningstagere.
- Gøre naboer opmærksomme på projektet og deltagelsesmuligheder.

Lokale aktører og interessegrupper

Organisationer, institutioner, virksomheder, fællesråd og foreninger bidrager med værdifuld indsigt i lokalsamfundet og viden om forskellige målgruppers specifikke behov. Deres lokale netværk muliggør en bred repræsentation af lokale stemmer, der kan bidrage til, at forskellige perspektiver kan komme til udtryk.

Lokale aktører og interessegruppers rolle kan for eksempel være at:

- Dele erfaring og faglig ekspertise, der kan berige og forme projekter.
- Deltage i aktiviteter, hvor de repræsenterer specifikke lokalsamfundsinteresser.
- Undersøge og videregive holdninger og perspektiver, der afspejler deres bagland.
- Styrke samarbejde mellem interessenter og bidrage til projektets legitimitet.
- Anvende deres netværk og ressourcer til at formidle og kvalificere projekter.

Kommunens ledere og medarbejdere

Kommunens ledere og medarbejdere fungerer som bindeled mellem borgere, udviklere og politikere og bringer specialiseret viden og ekspertise ind i alle faser af byudviklingen og borgerinddragelsen. De er ansvarlige for at udmønte politiske beslutninger, engagere borgerne på en meningsfuld måde samt kvalificere projekter og informere beslutningstagere med relevant viden og perspektiver fra borgerinddragelsen.

Medarbejderes rolle kan for eksempel være at:

- Planlægge og afholde deltagelsesprocesser efter de syv principper for borgerinddragelse.
- Fremme en respektfuld og ligeværdig dialog mellem alle involverede.
- Kommunikere forventninger til udviklere og gøre brug af den kapacitet, de stiller til rådighed i borgerinddragelsen.
- Sikre et veloplyst grundlag for politiske og administrative beslutninger samt afveje ønsker og hensyn for at anbefale den bedste løsning.
- Udføre politiske og organisatoriske beslutninger relateret til borgerinddragelse i byudvikling.
- Styrke den fælles forståelse, praksis og kultur for borgerinddragelse i Teknik og Miljø.

Politikere

Medlemmerne af Byrådet er demokratisk valgte til at sætte rammer og træffe beslutninger om byens udvikling på vegne af borgerne. Byrådet har medansvar for at opbygge et tillidsfuldt samarbejde med borgerne og bidrage til en nyttig borgerinddragelse.

Politikernes rolle kan for eksempel være at:

- Vedtage og følge op på strategier og politikker, der sætter retning borgerinddragelsen.
- Have opmærksomhed på, at politiske dynamikker, forhandlinger og processer kan påvirke inddragelsens mulighedsrum og formål.
- Bidrage til en åben, pålidelig og klar kommunikation.
- Udvise opmærksomhed på borgerinddragelsens konklusioner.
- Deltage i aktiviteter og lytte til borgernes perspektiver.
- Svare på borgere og lokale aktørers anbefalinger.
- Tage beslutninger om udviklingen af Aarhus på kort og lang sigt.
- Argumentere for de politiske beslutninger, og hvordan de relaterer sig til perspektiver fra borgerinddragelsen.

Udviklere

Udvikler (bygherre) og udviklers rådgiver er dem, der ansøger om et byudviklingsprojekt til Kommunen. De er derfor centrale i at forme vores fremtidige bymiljøer. For at den fysiske udvikling af Aarhus Kommune sker med respekt for og indsigt i lokalsamfundet, er det ønskværdigt, at udvikler engagerer sig i borgerinddragelsen og forholde sig til dens resultater.

Udviklernes rolle kan for eksempel være at:

- Afstemme forventninger til samarbejdet om borgerinddragelsen med kommunens medarbejdere, herunder formål med inddragelsen, borgernes mulighed for indflydelse, tidsplaner, roller og tilrettelæggelse.
- Bidrage med spørgsmål og ønsker til, hvad borgerinddragelsen skal belyse.
- Samarbejde med kommunens medarbejdere om at sikre klar og pålidelig kommunikation.
- Deltage i relevante aktiviteter med ekspertise, viden, åbenhed og nysgerrighed.
- Være lydhøre for borgernes synspunkter.
- Forholde sig til inddragelsens resultater i arbejdet med projekterne og tage stilling til borgernes perspektiver.

SAMARBEJDSKODEKS

I byudviklingen mødes mange forskellige aktører med hver deres perspektiver, interesser og roller: borgere, foreninger, interessegrupper, erhvervsliv, politikere, udviklere og kommunens medarbejdere.
Mangfoldigheden og tværfagligheden er en styrke, men stiller også krav til, hvordan vi samarbejder.

Dette samarbejdskodeks sætter rammen for, hvordan vi ønsker at mødes i dialog og samarbejde. Det er vores fælles grundlag for at skabe frugtbare samtaler og resultater - også når vi ser forskelligt på tingene. Det skal anvendes som en praktisk vejledning under møder og workshops og som et rammesættende redskab, der sikrer enkle og tydelige forventninger til samarbejdet.

Kodekset gælder for alle, der deltager i borgerinddragelsesprocesser i byudvikling forankret i Teknik og Miljø, og vi forpligter os hver især til:

At understøtte tryghed og respekt for alle
- Vi møder andre med respekt og åbenhed for forskellige perspektiver.
- Vi lytter aktivt og anerkender andres erfaringer.
- Vi bidrager til en inkluderende tone og kommunikation.
- Vi er opmærksomme på, hvordan vores adfærd påvirker andre.

At bidrage til konstruktiv dialog
- Vi holder fokus på sagen og undgår personlige angreb.
- Vi bidrager konstruktivt gennem både spørgsmål, bekymringer og forslag.
- Vi respekterer rammerne, samtidig med at vi kan udtrykke uenighed omkring dem.
- Vi søger at bygge bro og finde fælles løsninger, hvor det er muligt.

At tage personligt ansvar
- Vi forbereder os til møder og aktiviteter efter bedste evne.
- Vi overholder aftaler og mødetider.
- Vi respekterer fortrolighed og tillid i gruppen.
- Vi bidrager aktivt til processen.

At være tydelig omkring repræsentation
- Vi er åbne omkring hvem og hvilke interesser, vi repræsenterer, samt eventuelle interessekonflikter.
- Vi er loyale over for de roller og ansvar, vi har påtaget os.
- Vi sikrer relevant videndeling med vores bagland.
- Vi udtaler os kun på vegne af os selv eller den gruppe, vi formelt repræsenterer.

Håndtering af brud på kodekset
Brud på kodekset påtales konstruktivt og gentagne brud kan føre til udelukkelse fra deltagelse. Alvorlige brud håndteres af den ansvarlige projektleder i samråd med relevante parter.

SÅDAN VIL VI LÆRE OG LYKKES

Vi vil løbende evaluere vores metoder og resultater for at sikre, at borgerinddragelse i byudvikling skaber værdi. Med inspiration fra Aarhuskompasset og værktøjet Målkompasset har vi udviklet en evalueringspraksis, som fokuserer på, at data først og fremmest er til læring og aldrig kun til styring. [2]

Evalueringen skal sikre, at borgernes viden og erfaringer bliver brugt til at træffe bedre beslutninger. På den måde arbejder vi for at styrke medborgerskab, øge den demokratiske legitimitet og skabe større tillid mellem borgere og kommune. Vores tilgang til borgerinddragelse i **Sammen om byudviklingen** vil hele tiden blive justeret og forbedret ud fra de erfaringer, vi gør os i praksis.

2 www.faellesomaarhus.aarhus.dk/aarhuskompasset

Løbende evaluering af borgermøder og aktiviteter
Ved borgerrettede aktiviteter indsamler vi data om borgernes oplevelser. Med udgangspunkt i Målkompassets princip om at "omfavne data" bruges denne information aktivt til at justere og forbedre vores metoder og tilgange. Aktiviteten evalueres med fokus på, om vi skaber de rette forudsætninger for meningsfuld deltagelse, og om vi når ud til relevante grupper i samfundet.

Afsluttende evaluering af projekter
Når vi afslutter et byudviklingsprojekt, gennemfører vi en evaluering, hvor vi undersøger effekten af borgerinddragelsen gennem hele projektet. I tråd med Målkompassets principper om at "være oprigtigt nysgerrig" og "flette faglighed og fokus på værdi" undersøger vi, om vores aktiviteter har skabt de ønskede forudsætninger for deltagelse, om vi har formået at skabe gennemsigtighed i beslutningsprocesserne, og hvordan borgerne reelt har fået mulighed for at påvirke projekterne.

Årlig måling og handlingsplan
En gang årligt gennemfører vi en større evaluering af borgerinddragelsen på tværs af byudviklingsprojekter.

Det sker gennem:
- En evalueringsworkshop, hvor vi med afsæt i princippet om at "stoppe op og lære" analyserer årets data og erfaringer.
- Et medborgerskabsforum, hvor vi sammen med borgerne "tegner forandringen" og drøfter resultater og forbedringspotentialer.
- En proces med Teknisk Udvalg om prioriteringer og indsatser.
- Udarbejdelse af en konkret handlingsplan for borgerinddragelse i byudviklingen det kommende år.
- Et beslutningsoplæg til Rådmanden for Teknik og Miljø med henblik på konkrete justeringer i den måde, vi arbejder med borgerinddragelse.

Vores evalueringspraksis bygger på en forandringsteori, der skaber klarhed over sammenhængen mellem vores aktiviteter og de ønskede forbedringer. Ved at måle og evaluere på alle niveauer styrker vi forudsætningerne for, at vores indsatser reelt bidrager til at skabe bedre bykvalitet, øge demokratisk legitimitet og styrke medborgerskab i Aarhus.

Sammen om byudviklingen er blandt andet udviklet på baggrund af anbefalinger fra et Medborgerskabsforum. Gennem en række møder har 25 borgere og 20 repræsentanter fra foreninger og organisationer diskuteret borgerinddragelse i byudvikling. De afleverede otte anbefalinger og syv initiativer til Teknik og Miljø i april 2024. De syv initiativer kan findes på deltag.aarhus.dk.

ANBEFALINGER FRA MEDBORGERSKABSFORUM

Medborgerskabsforummet vil indledningsvis understrege vigtigheden i, at tilliden mellem borgere, forvaltning og byråd skal opbygges og styrkes på ny. Med tillid mener vi, at vi skal kunne stole på, at alle præmisser, forhold og fakta er kendte og synlige i projekterne – også borgernes! Mandatet er givet til jer, politikere, ved kommunalvalget. Det skal ikke gives videre. I borgerinddragelsen, skal vi bidrage til at belyse sagen. Vi aarhusianere, har et særligt indgående kendskab til vores lokalområder, og vi er hverdagseksperter med værdifuld og uundværlig viden, der kan styrke udviklingen i stedet for at bremse den. Brug, os! Der skal skabes en kultur, hvor borgere tør stole på forvaltning og byråd og vice versa. Det handler om fælles forståelse og et gensidigt tillidsforhold!

Om forventningsafstemning og indflydelse

Borgere bør kun inddrages i en beslutningsproces, hvis det er et problem, som borgerne kan være med til at løse, og at der er plads i beslutningsprocessen til, at borgerne kan få indflydelse på bestemte beslutninger.

I skal altid afstemme med os borgere og informere os om, hvad vi kan forvente at opnå med inddragelsen – her er det særligt vigtigt, at scenen er sat fra start, og at der er klarhed over den proces og beslutning, vi kan få indflydelse på, og den lovgivning vi er påvirkede af. I skal være opmærksomme og forberedte på, at borgerinddragelsen kan afdække og give jer ny viden, som I skal forholde jer til, bruge, forstå og respektere!

Om respekt og dét at lytte og forstå

Respekten kommer, når man lytter, fortæller, at man lytter, og viser, at man forstår dét, der bliver sagt. I – som forvaltning og politikere – skal altid kunne forklare hvor meget af det, der er blevet lyttet til, der bliver brugt og hvor meget, der ikke gør. Og hvorfor! Bliver der ikke lyttet, og er opdraget eller handlerummet ikke reelt og gennemsigtigt, føler man, at der bliver løjet for en, og respekten forsvinder: Man føler sig røvrendt! Husk, at det giver respekt, at man er villig til at ændre holdning og erkende, at man har taget fejl eller, er blevet klogere. Husk, at formidle hvad og/eller hvem, der er årsagen til, at man har ændret holdning. Det gælder både os, jer og dem – borgere, forvaltning og politikere!

Borgerinddragelsen skal altid skabe gode, konstruktive rammer for en tryg og lærerig dialog, hvor vi sammen – i fællesskab – bliver klogere på hinanden og projekterne. Vi skal tale pænt og være konstruktive, når vi diskuterer uenigheder, forskellige synspunkter og problemer.

Om kommunikation og information

I skal undgå at anvende sociale medier som hovedplatform for diskussionen af projekter og i stedet fokusere på mere dedikerede kommunikationskanaler. Den digitale kommunikation skal have "one point of entry", og vi skal kunne sortere i informationsgraden via velkendte figurer og symboler, så vi let kan fremsøge det indhold, der er relevant for os. Information om jeres projekter skal generelt gøres bredt tilgængelig gennem aktuelle formidlingskanaler og andre fysiske medier i lokalområderne. I kan med fordel blive bedre til at hjælpe hinanden på tværs af magistratsafdelingerne, så I kan nå ud til flere, og møde os – og informere om jeres projekter – dér, hvor vi er.

Om digital borgerinddragelse

Brugen af digitale metoder og platforme skal udvides for at engagere en bredere demografisk gruppe. I skal – i den sammenhæng – være opmærksomme på, at digital inddragelse kræver fysisk kommunikation for at lykkedes. Sørg for at skabe enklere digitale løsninger, der gør det lettere for borgerne at deltage og sørg for at adgangen til inddragelsen også er let. Tænk visuelt, så det er intuitivt at finde rundt i de digitale muligheder, I gør brug af. Skab jeres egen platform, en lokal platform, og sørg for hele tiden at forbedre og være på forkant med tilgængeligheden af løsningerne!

Om tilgængelighed og lige adgang for alle

Tilgængelighed skal ikke kun være en strategi, men også noget der opleves og mærkes i dét, I som kommune gør. I skal huske, at der ikke er lige forudsætninger for at få indflydelse og deltage – nogen har nemmere adgang end andre – og derfor er det ikke kun vigtigt at kigge på hvor mange, men også hvem, der deltager. I skal være opmærksomme på forskellige målgruppers forskellige behov, så I altid kan tilpasse tilgangen til de konkrete målgrupper – også de mere usynlige borgergrupper, der måske har brug for lidt mere information og hjælp til at deltage. I skal huske at møde borgerne dér, hvor de er. I skal arbejde for, at der sker en udligning i borgerinddragelsen på tværs af stærke og svage grupper, så alle kan bidrage på et ligeværdigt niveau. Husk derfor også at inddrage dem, der ikke selv aktivt søger indflydelse!

Om relevante samarbejdspartnere

Når I inddrager, skal I involvere et bredt spektrum af forskellige samarbejdspartnere, herunder lokale interessegrupper, fællesråd, foreninger og erhvervs-, handels-, restaurations- og kulturlivet for at sikre forskellige perspektiver og synspunkter. Det er desuden vigtigt, at I understøtter mangfoldighed, repræsentativitet og diversitet i deltagelsen og arbejder for at få flere forskellige mennesker med på tværs af alder, køn, etnicitet, kulturel baggrund, religion, uddannelsesniveau, geografisk placering, seksuel orientering, socialstatus og økonomi. Husk, at formålet med inddragelsen er at berige projekterne og belyse nuancerne, så beslutninger bliver truffet på det bedst tænkelige grundlag. Vi anbefaler, at I definerer målgrupperne i det enkelte projekt ud fra spørgsmålene: "Hvem er projektet for?" og særligt, "Hvem kommer det til at påvirke?".

Om timing og forskellige behov

Forskellige grupper har forskellige behov: Nogle vil gerne inddrages tidligt i det strategiske arbejde og andre først senere, når det bliver mere konkret og håndgribeligt. Derfor er det vigtigt, at I skaber en kultur, hvor vi – aarhusianere – bliver inddraget på forskellige niveauer. I den tidlige inddragelse – inden noget forslag forelægger – bliver der åbnet op for reel indflydelse. Her skal vores visioner frem, så vi kan være med til at styre udviklingen for vores by og lokalområder – gerne gennem arbejdet med planstrategi og kommuneplanlægning. Forvaltningen og politikerne skal være villige til at tage risici og involvere os i de vigtige øjeblikke og rigtige tidspunkter i processen velvidende, at alt ikke er på plads. I den inddragelse – hvor tingene er mere konkrete, men endnu ikke endelig – er det ikke nok at præsentere ét enkelt forslag. Der skal altid præsenteres flere scenarier og alternativer, så man kan se, at processen stadigvæk er åben, og at forvaltningen og politikerne ikke har besluttet sig på forhånd. Fremstår forslagene for færdigbearbejdede i form og udtryk, bliver det tydeligt, at intet er til forhandling. Uanset hvad – om inddragelsen er tidlig eller senere – er det vigtigt, at der formuleres et konkret formål med borgerinddragelsen, så borgerne altid inddrages i at løse en konkret opgave i fællesskab.

Om feedback og tilbageløb

Tænk feedback ind fra start! Det er vigtigt, at I implementerer en struktureret feedback-proces, hvor vores input anerkendes og besvares klart og åbent af forvaltning og politikere. Resultatet af borgerinddragelsen skal altid kommunikeres tydeligt tilbage til deltagerne.

Foto:
Workshop med Medborgerskabsforum, januar 2024.

I udviklingen af **Sammen om byudviklingen** har Børne- og ungebyrådet bidraget med fire fokuspunkter i en tale. Den blev afleveret til Teknik og Miljø i april 2024. Talen blev desuden filmet og kan ses som video på deltag.aarhus.dk.

TALE FRA BØRNE- OG UNGEBYRÅDET

Som politiske repræsentanter for kommunens børn og unge mener vi, at det er på høje tid, at kommunen gentænker måden, borgerne inddrages i de politiske beslutninger. Byens børn og unge, som udgør en meget betydelig andel af kommunens indbyggere, har fortjent ikke bare at blive hørt, men også taget alvorligt, når det kommer til udviklingen af vores by. Børne- og ungebyrådet har derfor fire fokuspunkter for fremtidens borgerinddragelse:

I skal lytte mere til os unge!

... Og I ved det godt. For om 10 og 20 år er det os, der er de voksne, og bor i byen! Det er altså vores fremtid I snakker om, udvikler og bygger, og derfor mener vi, at vi har fortjent at blive hørt og være med til at bestemme, hvordan vores by kommer til at se ud, og hvordan den bliver at leve i...

Lytter I? For nu skal I høre godt efter: I Børne- og ungebyrådet mener vi, at:

Bæredygtighed og klima skal tænkes ind i alle politiske beslutninger!

... ikke mindst når det handler om udviklingen af vores by og bygninger. Nogle gange kan det virke som om, det kun er os unge, der for alvor bekymrer os for fremtiden. Måske fordi det er os, der har mest af den – fremtiden altså, uanset hvad, så mener vi, at Aarhus skal være en meget grønnere by, og at vi skal udvikle og bygge på en måde, der mindsker klimaaftrykket, og ikke gør det hele meget værre!

Når I udvikler og bygger i Aarhus, påvirker det mange forskellige mennesker. Så husk, at:

I skal have alle med!

... når I inddrager borgerne. Diversitet og mangfoldighed er vigtigt. Meget vigtigt, faktisk! Vi skal simpelthen være bedre til at lytte til hinanden, og sørge for at alle bliver hørt! Både unge og gamle og alle dem midt imellem. Alle skal kunne være med i samtalen, og alle skal føle sig hjemme i den.

Og... her til sidst... helt ærligt:

Hvorfor skal det egentlig være så svært at finde information og deltage?

... Det skal være meget nemmere at komme i kontakt med dem, der ved noget, om det man har brug for hjælp til, eller gerne vil sige noget om. Hvis nu man havde én indgang, ville det hele være meget nemmere. Vi har et konkret forslag: Hvorfor ikke lave en hjemmeside, der viser alle byændringer, der er i gang? Og hvorfor kan man egentlig ikke bare sende en sms i stedet for et høringssvar?

Det er på tide at kommunen reflekterer over disse spørgsmål og handler for at sikre en ægte demokratisk byudvikling. For hvordan kan vi bedst muligt sikre, at alle stemmer høres?

- Hvad mener du?

Foto:
Workshop med Børne- og ungebyrådet, skoleåret 23/24.

Hold dig opdateret på deltag.aarhus.dk
På deltag.aarhus.dk kan du læse mere om, hvordan vi arbejder med inddragelse i byudviklingen. Her finder du blandt andet information om deltagelsesmuligheder, inddragelsesmetoder, Kommunens strategier for byudvikling samt baggrunden for Sammen om byudviklingen. På siden får du også overblik over aktuelle byudviklingsprojekter, og de begivenheder du kan deltage i.

TEKNIK OG MILJØ
Aarhus Kommune
Karen Blixens Boulevard 7
8220 Brabrand

